

Preview

In deze preview kun je de hoofdstukken lezen over de wortels van de Rock'n Roll en het eerste decennium van deze eeuw. De muziekvoorbeelden staan in de tekst aangegeven.

Wortels van de rock & roll

De geschiedenis van de popmuziek begint met rock & roll, een muziekstijl die in het midden van de jaren vijftig ontstaat. Rock & roll vloeit voort uit een aantal muziekstijlen die eraan vooraf zijn gegaan.

Deze stijlen zijn vanuit een bepaald maatschappijbeeld ontstaan. Belangrijke technologische uitvindingen aan het begin van de twintigste eeuw hebben een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkeling en de verspreiding van deze muziekstijlen.

De Verenigde Staten als een racistische maatschappij

De Verenigde Staten(VS) kent een grote verscheidenheid aan bevolkingsgroepen die tot in de jaren zestig naar ras gescheiden samenleven. De oorspronkelijk bewoners zijn de indianen en de inuit. De uit Europa afkomstige blanke kolonisten vestigen zich vanaf 1600 in Amerika. Ze beroven de indianen van hun land en moorden hen voor het grootste deel uit. De weinige indianen die overleven worden vanaf het midden van de 19de eeuw in reservaten ondergebracht.

De zwarte bevolking is oorspronkelijk als slaaf naar de VS gebracht. Vanaf het begin van de zeventiende eeuw is zij uit Afrika ontvoerd door veelal Nederlandse slavenhandelaren, om in de VS als goedkope arbeidskrachten verkocht te worden.

In 1865 wordt in de VS de slavernij afgeschaft. Dit betekent dat de zwarten formeel gezien dezelfde rechten hebben als de blanken. In de praktijk is dit allesbehalve het geval. Witten en zwarten leven gescheiden en mogen geen relaties met elkaar hebben. Zwarten hebben geen stemrecht, mogen niet overal in de bus zitten, kunnen geweigerd worden in restaurants en min of meer straffeloos gelyncht worden door blanken.

Muziek vormt voor de zwarte bevolking één van de middelen om uitdrukking te geven aan hun emoties. Zij ontwikkelen eigen muziekstijlen zoals jazz, blues en gospel door vanuit Afrikaanse traditie muziek te maken op westerse instrumenten en daarbij ook het westerse toonsysteem te gebruiken. In deze muziekstijlen spelen spontaniteit, improvisatie en ritmiek een veel grotere rol dan in de westerse muziek.

Blanken hebben aanvankelijk nauwelijks interesse voor deze muziek. Geheel volgens de racistische traditie wordt deze muziek 'race music' genoemd met een eigen hitlijst. De zwarte muziekstijlen ontwikkelen zich tot de jaren vijftig alleen in de VS en zijn in Europa nauwelijks bekend.

Instrumentarium en techniek

Het instrumentarium dat rond 1900 voor populaire muziek gebruikt wordt is voor alle bevolkingsgroepen hetzelfde en bestaat uit piano, gitaar, blaasinstrumenten in alle soorten en maten, contrabas en slagwerk (in losse vorm). Alle muziek wordt onversterkt gespeeld. Om grotere volumes te bereiken worden blaasinstrumenten gebruikt. Bepaalde instrumenten zoals gitaar zijn zo zacht dat ze alleen in kleine ruimten gebruikt kunnen worden.

De akoestische instrumenten ontwikkelen zich nauwelijks meer in de 20ste eeuw. Het slagwerk vormt hierop een uitzondering. Diverse losse slagwerkinstrumenten zoals de snare drum, bass drum, toms en bekkens worden bij elkaar geplaatst en vormen rond 1930 het eerste drumstel.

Door de ontwikkeling van de techniek op het gebied van telefonie en elektriciteit aan het einde van de negentiende eeuw wordt het mogelijk elektrische instrumenten te bouwen en het geluid te versterken.

De microfoon zorgt er niet alleen voor dat muziek kan worden opgenomen, maar ook dat het geluid van de zangers kan worden versterkt. In het tijdperk van voor de microfoon moeten zangers over een groot volume beschikken

en dat voortdurend gebruiken om hoorbaar en verstaanbaar te zijn. Door in een microfoon te zingen kan een veel zachtere en intiemere manier van zingen hoorbaar worden gemaakt, waardoor de emotie van de zanger veel beter overkomt.

De gitaar is in het begin van de twintigste eeuw erg populair. Zij is goedkoop en uitstekend geschikt als begeleidingsinstrument. Problematisch blijft het zachte volume. In grote jazzorkesten wordt de gitaar wel gebruikt, maar is ze niet of nauwelijks te horen. Na veel experimenteren komt in 1935 de eerste elektrische gitaar op de markt. Deze zorgt ervoor dat de gitaar hoorbaar is en maakt het spelen van solo's en het veranderen van klankkleur mogelijk. De bijbehorende versterkers zijn uitgerust met buizen. Het vermogen is klein en de apparaten zijn relatief groot, zwaar en duur. In Nederland verschijnt in 1939 de eerste elektrische gitaar en kost € 180,-, een voor die tijd enorm groot bedrag. De elektrische gitaar is slechts door goed verdienende professionele muzikanten te betalen.

In de jaren dertig van de vorige eeuw worden veel nieuwe elektrische instrumenten gebouwd, waarvan de meesten het experimentele stadium niet ontstijgen. Eén van de uitzonderingen is het in 1935 ontwikkelde hammondorgel, dat een vaste plaats heeft weten te veroveren in de muziekwereld.

Al deze technische ontwikkelingen zorgen er voor dat muziek beter op te nemen is en gebruikt kan worden voor media (radio en later televisie) en geluidsdragers (platen en later CD's etc.).

Voorbeeld 1: Rickenbacker Frypan Hawaiian

Voorbeeld 2: Hammondorgel bespeeld door Jimmy Smith

Media en geluidsdragers

Door de ontwikkeling van media en geluidsdragers wordt het mogelijk muziek snel, goedkoop en daardoor massaal over een groot publiek te verspreiden. Hierdoor neemt de invloed van muziek op het publiek toe en wordt ook het commercieel belang van muziek veel groter.

Deze ontwikkeling begint vanaf 1877, wanneer het mogelijk wordt muziek op te nemen met wasrollen. Een wasrol is een koker van ongeveer 10 centimeter waarop een waslaag is aangebracht. Een zogenaamde 'phonograaf' kan daarop 2 minuten geluid opnemen en afspelen. Door de zachte was kan de rol maar een paar keer afgespeeld worden. Later worden er wasrollen ontwikkeld die harder zijn en wel tot 100 keer afgespeeld kunnen worden. Het is dan niet meer mogelijk er zelf opnames mee te maken.

Voorbeeld 3: Edison phonograph met wasrol

In 1915 wordt de 78-toerenplaat van schellak (een type was) of bakeliet (een soort kunststof) geïntroduceerd waar ongeveer 5 minuten muziek per kant op kan worden geperst. De 78-toerenplaat wordt al snel een massamedium. Zelfs complete opera's worden uitgebracht in cassettes van soms meer dan 30 platen.

Film is vanaf de introductie in 1885 een belangrijk volksvermaak. Bij het ontstaan van de geluidsfilm in 1927 worden veel muziek- en dansfilms geproduceerd. Hierbij wordt het acteren onderbroken en barst een acteur in spontaan gezang uit. Rond bekende zangers of dansers creëert men speciale films.

Radio wordt in de jaren twintig geïntroduceerd en ontwikkelt zich overal ter wereld tot een zeer populair medium. In de VS worden massaal zenders opgericht, die zich op specifieke doel- en leeftijdsgroepen richten. In Nederland zijn de radio-uitzendingen erg aan banden gelegd door wetgeving. Alleen omroepverenigingen mogen uitzendingen verzorgen en doen dit op een levensbeschouwelijke manier. Dit heeft tot resultaat dat er in Nederland slechts een paar zenders actief zijn die overigens erg populair zijn onder de bevolking. Daarnaast spelen muziekbladen een belangrijke rol in de populaire muziek. In veel bladen staan interviews met artiesten, songteksten, hitlijsten en achtergrondinformatie over diverse muziekstijlen.

Populaire muziekstijlen tot 1950

Jazz

In New Orleans ontstaat tussen 1880 en 1890 uit een mix van spirituals, marsmuziek, populaire wijsjes, opera, ragtime en klassieke muziek een nieuwe muziekstijl die de voorloper vormt van jazz. Het spontaan reageren op elkaar en improviseren is typerend voor deze muziek. Zij kan in New Orleans ontstaan, omdat in deze stad sprake is van een multiraciale bevolking die relatief vrij met elkaar om mag gaan. Hierdoor kunnen ook de muzikale invloeden zich vermengen. New Orleans is de enige stad in de VS waar vanaf 1897 prostitutie gelegaliseerd is en wordt ondergebracht in de wijk Storyville. Het muzikale vertier in Storyville wordt verzorgd door muzikanten die hier een professioneel werkterrein vinden.

De eerste jazzmuziek is groepsmuziek, waarbij collectief wordt geïmproviseerd. De bezetting bestaat voornamelijk uit blaasinstrumenten en slagwerk. De huidige dixielandmuziek lijkt op deze eerste vorm van jazz. Bekende muzikanten uit de begintijd van de jazz zijn Sidney Bechet, King Oliver, Jerry Roll Morton en Louis Armstrong.

Voorbeeld 4: New Orleans Jazz/Dinah-Louis Armstrong & King Oliver

Als tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) in New Orleans soldaten worden gelegerd, wil de legerleiding niet dat de manschappen met prostitutie in aanraking komen. Storyville wordt gesloten waardoor de muzikanten werkloos worden. Door gebrek aan werk zoeken ze elders emplooi, waarbij Chicago het nieuwe jazzcentrum wordt.

De term 'jass' komt voor het eerst in 1915 voor. In die tijd wordt het woord gebruikt als platvloerse aanduiding voor de seksuele daad. Alhoewel de term jass pas in 1915 voorkomt wordt vanuit het hedendaagse perspectief de muziek uit New Orleans voor dit jaartal toch als jazz benoemd.

In de jaren twintig en dertig ontwikkelt de jazz zich in Chicago tot bigbandswing. Een bigband is een jazzorkest die in secties is ingedeeld: de koperblazers (4 trompetten en 4 trombones), de houtgroep (saxofoons en klarinet), de ritmesectie (slagwerk, bas, piano/gitaar) met vaak één vocalist. Bigbands zijn amusementsorkesten, die spelen in grotere uitgaansgelegenheden en nachtclubs. De muziek is door de grotere bezetting meer gearrangeerd, waardoor er voor improvisatie maar beperkt ruimte is.

Bekende leiders van bigbandorkesten zijn Duke Ellington, Count Basie en Benny Goodman.

Voorbeeld 5: *Big Band Jazz/Take The 'A' Train-Duke Ellington*

Tijdens de jaren veertig en vijftig ontstaat in New York de bebop. Bebop is een jazzstijl die snel gespeeld wordt en waarbij op akkoordenschema's geïmproviseerd wordt. Tot dan toe wordt veelal geïmproviseerd op melodieën. De akkoordenschema's van bekende musicalliedjes dienen vaak als uitgangspunt.

De bebop verandert op het moment dat in 1946 vanuit Californië een nieuwe lichter jazzmuzikanten naar New York komt. Zij spelen de bebop minder snel en veel melodischer. Hun stijl wordt cooljazz genoemd.

Beide stijlen worden gespeeld door ensembles met een kleine bezetting van bas, drums, piano met één of twee blazers. Bekende bebop muzikanten zijn Charlie 'Bird' Parker, Dizzie Gillespie en Miles Davis. Bekende cooljazz muzikanten zijn Lester Young, Gerry Mulligan en Chet Baker. Miles Davis gaat in de jaren vijftig ook cooljazz spelen.

Voorbeeld 6: *Bebop/Hot House-Charlie Parker/Dizzy Gillespie*

Voorbeeld 7: *My Funny Valentine-Chet Baker*

Jazz is heden ten dage een levendige muziekstijl en wordt nog steeds wereldwijd gespeeld. Jazz heeft sinds de jaren twintig naast het eigen zwarte publiek een wat kleiner blank publiek. Het fenomeen dat hoger opgeleide blanken naar een zwarte muziekstijl luisteren is een voorloper geweest van de massale cross-over, die in de jaren vijftig in de VS begint en uiteindelijk tot het ontstaan van de rock & roll leidt.

Hoewel jazz één van de belangrijkste wortels van de rock & roll is, zijn daarnaast nog enkele andere muziekstijlen van invloed op het ontstaan van rock & roll. Daarbij zijn de kerkelijke gospel en de blues, die het leven van alle dag bezingt, de belangrijkste muziekstijlen.

Gospel

Gospel vindt zijn oorsprong in de slavernij. Beroofd van hun identiteit dienen slaven zich te bekeren tot het christendom. De gedachte dat er een 'hiernamaals' bestaat is uitermate troostrijk in de uitzichtloze situatie waarin men zich bevindt. Ook kan de zwarte bevolking zich identificeren met het verhaal uit de Bijbel, waarbij het Joodse volk in slavernij in Egypte leeft en onder leiding van Mozes haar vrijheid terug krijgt.

In eerste instantie laten zendelingen de zwarte bevolking zingen uit traditionele gezangboeken. Gezongen op een Afrikaanse manier leidt dit tot een nieuwe muziekstijl waarbij het gezangboek al snel niet meer nodig is. Dit leidt rond 1900 tot het ontstaan van gospel.

Onder het motto 'Let go and let God' worden gospels (ook wel spirituals genoemd) op een zeer uitbundige manier gezongen. Dansen, springen, de controle over jezelf verliezen, het mag allemaal tijdens de kerkdienst. Gospel is optimistisch. De komst van het hemelse rijk wordt bezongen als een spiritueel alternatief voor de slechte leefomstandigheden van het dagelijks leven. Tijdens de dienst reageert de gemeente op de voorganger (call and response).

Gospel is de afgelopen eeuw uitgegroeid tot een miljoenenindustrie waarbij artiesten door de VS en daarbuiten toeren en platen in grote oplages weten te verkopen.

Voorbeeld 8: *I've Got So Much To Shout About-Dixie Hummingbirds*

Blues

Blues ontstaat rond 1900 in het zuiden van de VS. Het is een improvisatievorm waarbij men op een vast akkoordenschema met de tonen van de bluestoonladder het leven van alledag bezingt. Dit leven is vaak deprimerend (blue) en perspectiefloos.

Het bluesschema telt twaalf maten verdeeld in drie blokken van vier maten.

De tekst van de eerste vier maten geeft een statement af of werpt een vraag op die in het volgende blok wordt herhaald. Het laatste blok verklaart het statement of geeft een antwoord op de vraag. In het nummer 'Dead shrimp blues' van Robert Johnson is dit duidelijk te horen.

Voorbeeld 9: *Blues/Dead Shrimp Blues-Robert Johnson*

Voorbeeld 10: Blues/Lightnin' Hopkins-Lonesome Road

Blues wordt aanvankelijk op het platteland gespeeld. Daarom spreekt men ook wel van countryblues. Bekende countryblues artiesten zijn: John Lee Hooker, Robert Johnson en Lightnin' Hopkins.

Vanaf de jaren dertig en veertig ontstaat in de steden de snellere en dansbare cityblues.

Rond het midden van de jaren veertig worden Chicago en Detroit de centra van de stedelijke blues. In deze bluesvorm klinkt het grimmige karakter van de industriesteden door. Kenmerken zijn de versterkte en vervormde elektrische gitaar en mondharmonica.

Chicago bluesartiesten zijn: Big Bill Broonzy, Elmore James, Little Walker, Muddy Waters en Howlin' Wolf.

Voorbeeld 11: Dust My Broom-Howlin' Wolf

Naast gospel en blues zijn er ook muziekstijlen die een kleinere invloed hebben gehad op het ontstaan van de rock & roll.

Boogiewoogie

Blues dringt rond 1900 ook tot de 'barrelhouses' door. Dit zijn lokale cafés waar de drank rechtstreeks uit het vat (barrel) geschonken wordt. Doordat men wil dansen wordt de blues aangepast. Het tempo en het volume gaan omhoog. Omdat het volume van de gitaar niet toereikend is wordt de blues op de vaak aanwezige piano gespeeld. Deze bluesvorm heet 'boogiewoogie'.

Kenmerken van de boogiewoogie zijn de repeterende en stuwende linkerhandpatronen waar de rechterhand overheen soleert.

Bekende boogiewoogie pianisten zijn Jimmy Yancey, Meade Lux Lewis, Albert Ammons en Pete Johnson

Voorbeeld 12: Boogiewoogie Dream-Albert Ammons & Pete Johnson

Country

In het begin van de twintigste eeuw ontstaat deze blanke muziekvorm uit muziek die immigranten uit vooral Ierland en Schotland meebrengen naar de VS. De doorgaans zeer arme immigranten vestigen zich in de bergen van het oosten van de VS en worden ook Hillbilly's genoemd. Het instrumentarium waarop de country gespeeld wordt bestaat meestal uit banjo, gitaar en viool. Country bezingt over het algemeen het goede Amerikaanse leven in de meest traditionele zin van het woord. De muziek is tekstueel zeer traditioneel en allesbehalve maatschappijkritisch.

Door Hollywoodfilms wordt het beeld van country en western met zingende cowboys gecreëerd die het genre aan het eind van de jaren dertig erg populair maken.

Country artiesten uit de begintijd zijn The Carter Family en Jimmy Rodgers.

Voorbeeld 13: Wildwood Flower-The Carter Family

Na de Tweede Wereldoorlog wordt Nashville het centrum van de country muziek. Het instrumentarium wordt langzamerhand elektrisch versterkt.

In de jaren vijftig ontstaat een wisselwerking tussen rock & roll en country. Over en weer wisselen artiesten van stijl. Iemand als Johnny Cash opereert op het grensgebied van country en rock & roll.

Voorbeeld 14: Folsom Prison Blues-Johnny Cash

Folk

Folk kent dezelfde wortels als country, maar is daarentegen wel maatschappijkritisch. Het is de muziek van de zanger die zichzelf met de gitaar begeleidt om de tekst zo goed mogelijk voor het voetlicht te brengen. Bij folk gaat het per definitie om de boodschap. Dat is vrij uitzonderlijk voor populaire muziek, want meestal wordt er relatief weinig naar de tekst geluisterd en is de muziek het meest belangrijk.

De bekendste folkzangers uit de jaren dertig zijn Woody Guthrie en Pete Seeger. Zij treden veel op bij stakingen en vakbondsbijeenkomsten die in de crisisjaren van de vorige eeuw veel voorkomen. Hun boodschap en doel wijkt erg af van het commerciële karakter van de reguliere muziekindustrie.

Muziekindustrie en Tin Pan Alley

Het fenomeen muziekindustrie ontstaat eind 1890 wanneer muziekuitgeverijen massaal bladmuziek van populaire liederen uitgeven. In New York leven de uitgevers naast elkaar in de straat genaamd Tin Pan Alley. Tin Pan Alley is snel bekend als liedjesfabriek. Deur aan deur zitten componisten en tekstschrijvers aan de lopende band van acht tot vijf liedjes te produceren in de vorm van bladmuziek voor zang en piano. Men trekt bekende artiesten aan om liedjes te promoten. De grammofoonplaat is hét massamedium om de producten van de muziekindustrie onder de mensen te verspreiden.

Tin Pan Alley hanteert uitsluitend muziekstijlen die goed verkopen. Overbodig te vermelden dat het erg netjes en braaf moet blijven klinken. Zangers als Bing Crosby en Frank Sinatra veroveren vanaf de jaren veertig en vijftig de meisjeshartes met hun liedjes die nu wel heel erg zoetsappig in de oren klinken.

Voorbeeld 15: Pennies From Heaven-Bing Crosby

Samenvatting

Nadat zwarte Amerikanen zich hebben losgemaakt van de slavernij ontstaan aan het einde van de 19de en het begin van de 20ste eeuw in de VS een aantal nieuwe muziekstijlen. Vanuit hun Afrikaanse culturele achtergrond, waarin veel ruimte is voor improvisatie, gaan zij muziek maken op een westers instrumentarium. Ze gebruiken hierbij het westerse toonsysteem. Dit leidt tot een aantal nieuwe enerverende stijlen. Jazz dat ontstaat in de bordelen van New Orleans en gedurende de Eerste Wereldoorlog uitwaaiert over de hele VS, gospel dat in de zwarte kerken wordt gezongen en gespeeld, blues dat zich ontwikkelt als muziekstijl op het platteland in het zuiden van de VS en transformeert tot een snellere dansbare bluesvorm in de steden Chicago en Detroit en boogiewoogie dat daarvan afgeleid is.

Blanke populaire muziekstijlen zijn country en folk die beide een Ierse en Schotse achtergrond hebben. Daarnaast ontstaat in New York de commerciële muziekindustrie van Tin Pan Alley.

De zwarte en blanke muziekstijlen zijn tot in de jaren vijftig min of meer van elkaar gescheiden en aan hun etnische achtergrond gebonden.

Door de komst van de radio en de grammofoon kunnen de bovenstaande stijlen een massapubliek verwerven. De artiest en de luisteraar worden in de traditionele zin ontkoppeld. Muziek wordt een massaproduct wat overal door iedereen beluisterd kan worden.

De jeugd heeft in de jaren voor de Tweede Wereldoorlog maar zeer beperkte financiële middelen. Geld wordt als kostgeld aan de ouders afgedragen en het weinige dat daarvan 'over' is, wordt besteed aan de bioscoop of aan dansen. Van een koppeling tussen muziekstijlen, uiterlijk, mode en gedrag is nauwelijks sprake. Daar komt in de jaren vijftig van de vorige eeuw verandering in als die koppeling wel wordt gemaakt door diverse jeugdculturen.

9-11, de kentering, het nieuwe millennium

Het jaar 2000 heeft een magische klank. Het is voor veel mensen een duidelijke markering van een nieuwe tijd, een nieuw millennium. In de jaren die daar aan vooraf gaan is druk gespeculeerd over wat deze nieuwe tijd zal brengen. Uiteindelijk draait de wereld gewoon door. Zelfs de 'millenium bug', waarbij wereldwijd alle computers op het jaar nul zullen springen, is uitgebleven. Kort na de milleniumwissel wordt de wereld echter geconfronteerd met gebeurtenissen die niemand heeft durven voorzien en die haar een nieuw aanzien geven.

Wereldbeeld

Het millennium start onder een gelukkig gesternte. De welvaart in de westerse wereld is groot. In het voormalige Oostblok ontstaat meer stabiliteit onder andere door een beter werkende vrije markteconomie. In Rusland staat met Vladimir Poetin een nieuwe leider op. Hij weet Rusland als internationale grootmacht weer op de kaart te zetten. Andere voormalige Oostbloklanden kiezen voor aansluiting bij de Europese Unie die uitgroeit tot 27 lidstaten. In 2002 wordt in een groot aantal EU-landen de euro ingevoerd.

In economisch opzicht gaat het ook Azië voor de wind. Met name India en China hebben met hun enorme bevolking een groot arbeids- en dus productiepotentieel. Steeds meer producten worden in deze landen geproduceerd. Door de lage lonen in deze landen komen die goedkoop in de Westerse winkels te liggen.

In de VS wordt in 2000 'George W. Bush' tot nieuwe president gekozen. Het Amerikaanse volk denkt met zijn verkiezing de welvaart nog verder te kunnen laten groeien, omdat onder zijn bewind marktwerking en belastingverlaging verder worden doorgevoerd.

In 2001 verandert het nieuwe vooruitgangdenken dramatisch. Op 11 september kapen terroristen vier vliegtuigen waarmee ze in de VS aanslagen plegen die aan duizenden mensen het leven kost. In New York boren zich twee vliegtuigen in de torens van het 'World Trade Centre' en in Washington is het Pentagon het doel. Het vierde vliegtuig bereikt zijn doel niet door ingrijpen van enkele passagiers. De aanslagen worden gepleegd door 'Al Qaida' een terroristische organisatie onder leiding van 'Osama Bin Laden'. De VS reageert met de 'War on Terror' en valt met haar bondgenoten Afghanistan binnen, het land waar Al Qaida zijn basis heeft. Het streng islamitische Talibanregime wordt ten val gebracht, maar de Taliban en Al Qaida strijders vluchten de bergen in om van daaruit een guerrilla-oorlog te voeren. Bush besluit in 2003 ook Irak binnen te vallen en de Tweede Golfoorlog is een feit. Aanleiding is de veronderstelling dat Irak 'massavernietigingswapens' bezit, die mogelijk tegen het westen ingezet kunnen worden. Uiteindelijk blijkt dit niet waar te zijn en is de motivatie voor deze oorlog uiterst dubieus. De Tweede Golfoorlog verdrijft weliswaar Saddam met zijn regime, maar de oorlog heeft tienduizenden veelal onschuldige slachtoffers tot gevolg.

De beide oorlogen, de ongecontroleerde marktwerking, de lage belasting en de overmatige energieconsumptie leiden in de VS tot een begrotingstekort van meer dan 10 biljoen (10.000.000.000.000) dollar. De Amerikaanse economie loopt krakend vast met als voorlopig dieptepunt het begin van de kredietcrisis in het najaar van 2008. Een crisis die de hele wereldeconomie voor een langere periode ernstig zal ontwrichten en overall tot economische terugval en werkloosheid leidt. De Amerikaanse bevolking beseft dat het presidentschap van Bush van grote invloed is geweest op het economisch debacle en zij kiest in november 2008 de charismatische 'Barack Obama' tot eerste zwarte president van de VS.

In het nieuwe millennium groeit de zorg over het broeikas-effect. Na waarschuwingen van wetenschappers wordt het effect steeds meer zichtbaar door weersveranderingen en het smelten van poolijs en gletsjers. De voormalige vice-president van de VS 'Al Gore' weet met zijn film 'The Inconvenient Truth' (de oncomfortabele waarheid) de ernst van het broeikas-effect bij het grote publiek onder de aandacht te brengen. Van bewustwording naar daadwerkelijk zuinig en bewuster omgaan met de aarde en zijn natuurlijke bronnen blijkt nog een lange weg te zijn. Het wereldwijde muziekfestival 'Live Earth' is één van de middelen om de mens bewust te maken van diens verantwoordelijkheid. Twee miljard mensen kijken er naar en de mensheid lijkt zich heel even bewust van het probleem.

De financiële wereld komt in het jaar 2000 slecht in het nieuws omdat aandelen van internet- en softwarebedrijven irreëel hoge koersen bereiken. Deze 'internet zeepbel' spat begin 2000 uit elkaar. Sommigen worden door de breed aangekondigde 'nieuwe economie' zeer vermogend terwijl anderen er hun spaargeld mee verliezen.

De financiële misère ten spijt zet internet zijn opmars in de wereld snel voort. In de rijke landen is in korte tijd de overgrote meerderheid van de bevolking online terwijl in de armere landen internetcafés ontstaan. Mensen kunnen op die manier tegen een klein bedrag gebruik maken van het internet. Door ontwikkeling van internet- en computertechnologie worden steeds meer dagelijkse zaken door de computer bepaald. Het betalingsverkeer is grotendeels gedigitaliseerd. Betalen gaat met de pinpas en overige geldzaken worden thuis met de computer geregeld net als het kopen van producten en het boeken van tickets.

Internet wordt elk jaar sneller. Grotere beeld- en geluidsbestanden kunnen verstuurd worden en zodoende is het bijvoorbeeld mogelijk een gemiste tv-uitzending via internet op de computer te bekijken.

Naast internet zorgt de voortschrijdende computertechnologie er voor dat allerlei (huishoudelijke) apparatuur verandert. Fototoestellen en videocamera's worden digitaal en de verkregen bestanden kunnen via de computer eenvoudig worden bewerkt. Mobiele telefoons krijgen steeds meer functies en ontwikkelen zich tot kleine (zak) computers. In auto's verschijnt de routeplanner zodat de papieren kaart verdwijnt en de bestuurder door een zoetgevooisde stem naar de plaats van bestemming wordt geleid.

Het instrumentarium en de techniek

In het traditionele popinstrumentarium is de grootste ontwikkeling voorbij. Vernieuwingen zijn minimaal. Net als in de jaren negentig is het algemene kwaliteitsniveau goed en zijn de prijzen relatief laag, omdat ook de muziekinstrumenten en apparatuur in lage lonen landen worden geproduceerd.

De technologische ontwikkeling vindt nog steeds plaats op het gebied van de computer die steeds meer muzikale taken overneemt. Door grotere geheugencapaciteit kunnen akoestische instrumenten steeds beter en gedetailleerder gesampled worden, waarbij de computer aangestuurd door een extern keyboard als muziekinstrument fungeert. De grotere rekenkracht van computers maakt virtuele technieken mogelijk zodat oude hammondorgels, historische synthesizers, concertvleugels, gitaarversterkers, mengtafels en effectapparatuur eenvoudig zijn te simuleren.

Deze techniek vindt met name zijn toepassing in de opnamestudio. Virtuele instrumenten en effecten kunnen als 'plug in's' in opnameprogramma's worden geladen. Daarmee wordt de computer de standaard in de opnamestudio en deze vervangt voor een groot deel de oude en dure meerspoorenrecorder. Doordat deze technologie relatief goedkoop is, kan bijna iedere muzikant thuis of in de oefenruimte over professionele opnameapparatuur met technisch vrijwel onbeperkte middelen beschikken.

De media en de geluidsdragers

Internet maakt dat de dalende verkoop van CD's ook na 2000 voortzet. Napster moet zijn rol als P2P site staken, nadat ze een proces dat de metalband 'Metallica' tegen de site heeft aangespannen verloren heeft. Andere sites nemen het P2P downloaden over. Sommigen moeten eveneens op last van de rechter hun activiteiten staken. Het programma 'limewire' ontspringt de dans. De rechtbank bepaalt dat de software niet strafbaar is, wel het gebruik ervan voor illegale doeleinden. De verantwoordelijkheid wordt hiermee dus bij de gebruiker gelegd.

Computerfabrikant Apple weet als één van de eersten creatief en lucratief met het fenomeen downloaden om te gaan. Zij komt in 2001 met de iPod op de markt. De iPod ontwikkelt zich tot 'de' mp3-speler. Mede door de fraaie vormgeving en de gebruikersvriendelijke interface weet Apple tot 2010 270 miljoen exemplaren te verkopen. Op de eerste iPods kan alleen muziek worden afgespeeld. De latere modellen kunnen ook foto's tonen, video's afspelen, foto's en video's opnemen en enkele modellen zijn uitgerust met draadloos internet. Bij de iPod hoort iTunes software, waarmee muziek op de iPod gezet kan worden. In 2004 start Apple de iTunes store. Met iTunes is online muziek te koop in de iTunes store voor €0,99 per nummer of € 9,99 per album. Deze nummers kunnen op de computer of op de iPod afgespeeld worden of er kan een CD van worden gebrand. Sinds 2005 verkoopt de iTunes store ook video's. Apple laat zien dat online muziek verkopen succesvol kan zijn. In 2010 staat de teller op 10 miljard verkochte songs, 200 miljoen video's en 3 miljard software applicaties. De iTunes store heeft begin 2010 11 miljoen songtitels in de verkoop. Niet van alle artiesten zijn songs beschikbaar. Nummers van The Beatles en AC/DC kunnen er niet gekocht worden en het werk van Frank Zappa is na een jaar in 2006 weer verwijderd. Dit heeft verschillende oorzaken. Bij The Beatles speelt de vrees voor piraterij en het conflict over de naam 'Apple' (eveneens de naam van de platenmaatschappij van de The Beatles). AC/DC wil niet dat de nummers los worden verkocht, omdat daardoor het albumconcept verloren gaat. De weduwe van Frank Zappa wil niet dat zijn muziek gecompriemd wordt. Sinds het succes van Apple zijn er meer online-aanbieders van muziek gestart die tot op heden het succes van de iTunes store niet weten te evenaren.

De gevestigde artiesten maken hun inkomsten minder afhankelijk van de CD-verkoop en downloads. CD's worden door hen steeds meer gezien als een duur visitekaartje. Het is de bedoeling dat de fans met tienduizenden naar de zeer duurbetaalde optredens komen. Men haalt een deel van de inkomsten uit merchandising en reclame.

Een geheel nieuw fenomeen om inkomsten te genereren zijn 'Music Games' zoals 'Guitar Hero'. Dit zijn computerspellen waarbij op de (spel)computer een popsong gespeeld wordt. Op het scherm lopen op de gitaarhals gekleurde balletjes die met een controller geraakt moeten worden. Guitar Hero is aanvankelijk metal georiënteerd, maar inmiddels worden ook nummers van onder andere Michael Jackson en The Eagles gebruikt. Aangezien de omzet van deze spellen in de miljarden dollars loopt, is het voor bands zeer lucratief om nummers beschikbaar te stellen. Zelfs van The Beatles worden in 2009 een remix en een game uitgebracht. Het zal de rechthebbenden behalve inkomsten ook een nieuwe generatie luisteraars opleveren.

Voor beginnende bands is het echter steeds moeilijker een platencontract te bemachtigen. Het is relatief gemakkelijk om in eigen beheer een CD uit te brengen. Opnemen ligt in het bereik van iedere band en CD's zijn zeer goedkoop te

dupliceren. Reclame en distributie is moeilijker, maar ook daar zijn via internet kanalen voor te vinden. Iedere band kan zelf een internetsite (laten) maken en CD's of losse nummers online verkopen. De betere bands kunnen zich wenden tot een bemiddelingsbedrijf en/of boekingskantoor die meestal via internet de producten van meerdere bands promoten en optredens regelen.

In 2005 verschijnt de site 'YouTube'. Onder het motto 'Broadcast Yourself' kan iedereen zijn videofilmjes gratis op YouTube zetten waarmee in principe de hele wereld het publiek vormt. Popbands en artiesten maken dankbaar gebruik van YouTube om zichzelf te promoten. De Nederlandse Esmée Denters zingt in 2007 het liedje 'What Goes Around' van 'Justin Timberlake' voor de eigen videocamera en zet het op YouTube. In korte tijd bekijken meer dan 20 miljoen mensen het filmje en melden zich voor Esmée diverse platenmaatschappijen. Eén filmje kan dus de start betekenen van een internationale carrière.

Auteursrechten zijn in 2009 bij YouTube nog niet goed geregeld. De film- en tv-maatschappij '20th Century Fox' heeft honderden filmjes laten verwijderen, terwijl mediabedrijf 'Viacom' in een rechtszaak 1 miljard dollar schadevergoeding eist. De BBC (Britse omroep stichting) werkt juist samen met YouTube. Het aanbod filmjes is niet constant. Wat er vandaag op staat kan morgen weer verwijderd zijn.

Inmiddels zijn er meer sites op internet te vinden die filmjes aanbieden. Vaak met een bepaald thema. Zo bestaat er onder andere 'GodTube' die christelijke en 'PornTube' die erotische filmjes laat zien.

Radio kan in het internettijdperk eveneens op hernieuwde belangstelling rekenen. Er ontstaat internetradio, waarbij het signaal real-time via internet binnenkomt. Een ander fenomeen is de podcast. Dit is een opgenomen digitaal bestand van een radio-uitzending waar de luisteraar zich meestal gratis op kan abonneren. Zodoende kan men op elk moment het gewenste programma beluisteren. De tv-variant is 'vodcast'. Steeds vaker zetten omroepen uitzendingen op hun site die op een later tijdstip alsnog kunnen worden bekeken.

Voorbeeld 1: What Goes Around-Esmée Denters

Voorbeeld 2: Guitar Hero

De stijlen vanaf 2000

Eclecticisme

Rond het jaar 2000 valt op dat stijlen tegen de grenzen van hun ontwikkeling aanlopen. Zijn in heavy metal niet al alle grenzen verkend of overschreden? Hebben rappers niet alles al gezegd wat er te zeggen valt? Zijn niet alle heilige huisjes omver geschopt? De heroriëntatie in de jaren negentig van oudere stijlen met de vorming van allerlei 'NU' (new) of 'post' stijlen geeft dit al aan.

Hoe gaat de popartiest van de 21ste eeuw hiermee om en is het nog mogelijk om origineel te zijn? Het is voor een huidige artiest niet meer mogelijk om in de grote golf van een vernieuwende stijl mee te gaan, zoals rock & roll in de jaren vijftig of disco in de jaren zeventig. Artiesten kiezen een genre waarin ze zich het meest thuis voelen en waarbij de keuze van een genre een groep potentiële fans garandeert. Sommige artiesten en bands 'winkelen' bij verschillende stijlen. Dit wordt 'eclecticisme' genoemd. Verschillende elementen van stijlen worden ingezet om muzikale doelen te verwezenlijken.

Heavy metal

Heavy metal lijkt uitontwikkeld. Bij death en black metal zijn alle grenzen bereikt en ruimschoots overschreden. Deze stijlen overtreffen in extremeiten is niet meer mogelijk. Toch blijft de metal-familie qua stijlen ook na 2000 groeien. Was metal de afgelopen decennia alleen maar sneller geworden, sinds 2000 verkent men de langzame tempi.

'Drone metal' of 'drone doom' is weliswaar erg heftig maar traag en zwaar. Het ontstaat eind jaren negentig uit de postgrunge in Seattle. De term 'drone' komt voort uit de Indiase muziek. Het is de doorgaande toon onder sitarmuziek. Ook wordt de term gebruikt voor minimal music (zie de symfonische rock uit de jaren zeventig). Drone metal kent nauwelijks een ritmische beat. Gitaren zijn extreem laag, in een drop B of drop A, gestemd. Gitaren en basgitaar spelen muzikale lijnen en akkoorden die zich herhalen met noise- of ambientgeluiden op de achtergrond. Zang is soms als grunt aanwezig. Sommige onderdelen van het geluid klinken zo laag dat ze niet meer te horen zijn. Alleen subwoofers kunnen het weergeven zodat de lage klanken in de buikstreek gevoeld worden. Nummers duren erg lang, vaak tussen de 10 en 30 minuten en de traditionele songstructuur wordt losgelaten. Drone metal concerten zijn zeer theateraal en de sfeer is omgeven door mystiek. Voorbeelden van Drone metal bands zijn 'Sunn O)))', 'Khanate' en 'Boris'.

Voorbeeld 3: Live in Berlin-Sunn O)))

'Post metal' is een genre dat zich begint te ontwikkelen rond 2004. Het ontworstelt zich aan de metal conventies en kenmerkt zich door de drang te experimenteren en crossovers met andere niet voor de hand liggende stijlen aan te gaan. Post metal kan onder één noemer worden geplaatst met 'art metal', 'instro metal', 'metal-gaze' en 'avant-garde metal'.

In post metal is er ruimte voor het contrast van hard en zacht en van clean en overstuurd. De tempi bewegen zich tussen langzaam en gemiddeld en gitaarsolo's worden vermeden. Post metal laat de traditionele songstructuur eveneens los. In de nummers is sprake van een ontwikkeling die tot een climax leidt. Nummers zijn vrij lang variërend van 6 tot 11 minuten.

Teksten bestrijken een groot scala van onderwerpen zoals filosofie, esoterie, politiek en persoonlijke gebeurtenissen. Voorbeelden van post metalbands zijn 'Cult of Luna' en 'Battle of Mice'.

Voorbeeld 4: *Eternal Kingdom-Cult of Luna*

Post Hardcore

Hardcore is sinds het ontstaan in de jaren tachtig altijd een alternatieve muzieksoort geweest, waarbij de harde statements van de bands nooit een groot publiek aansprak. Tot begin van het millennium weten bands als 'Thursday' en 'Finch' het genre echter te populariseren. In 2003 weet 'Thursday' met het nummer 'War All the Time' door te dringen tot de top tien van de Billboard hitlijst in de VS. Hierdoor gaat een lichting bands zoals 'The Used' en 'Hawthorne Heights' elementen uit de hardcore scene in hun repertoire opnemen en daarmee commerciële successen behalen. In Engeland waar hardcore nooit populair is geweest weet ook een aantal bands zoals 'Fightstar' en 'Enter Shikairi' de hitlijsten te halen. Enter Shikari's succes wordt extra benadrukt als men voor de spelcomputer Xbox 360 het nummer 'Enter Shikari vs Blue Gragon' maakt.

Voorbeeld 5: *War All the Time-Thursday*

Voorbeeld 6: *Hawthorne Heights-Saing Sorry*

Voorbeeld 7: *Enter Shikari vs Blue Dragon*

Een vergelijkbare ontwikkeling doet zich voor met emo(core), in de jaren tachtig een hardcore subgenre. Bands als 'Jimmy Eat World' en 'New Found Glory's' breken door en emo wordt een populaire term die op veel bands geplakt wordt die buiten de mainstreampop actief zijn. Voor sommigen is emo zelfs een reactie op 9/11. De introverte emonummers passen in tegenstelling tot de materialistische rap goed bij de rouwperiode die de VS doormaakt.

Voorbeeld 8: *Jimmy Eat World-The Middle*

Screamo, in de jaren negentig de voortzetting van emo, is eveneens een subgenre van de hardcore dat tot de mainstream doordringt. Screamo in de nieuwe eeuw wordt ook aangeduid met 'second wave'. Bands als 'Far' en 'The Used' worden hiertoe gerekend. In screamo worden vaak twee gitaren gebruikt, solo's worden vermeden en tempo en dynamische verschillen komen veel voor. Screamo bands spelen ook ballads, iets dat weinig voorkomt bij hardcore. Toch is volgens velen screamo een modieuze term van de grote platenmaatschappijen om de verkopen van CD's op te voeren. De meeste bands noemen hun muziek 'post-hardcore'.

Voorbeeld 9: *The Bird and the Worm-The Used*

House en techno

House is na twintig jaar een vast onderdeel geworden van de gevestigde popmuziek. De stad Chicago koestert de DJ's die house in de jaren tachtig hebben ontwikkeld. Zo eert de afdeling cultuur van de gemeente Chicago house met het jaarlijkse evenement 'Summer Dance Series'. Ook nu weet house zich verder te ontwikkelen. In het web van subgenres blijkt ruimte te zijn voor een nog fijnmazigere invulling.

'Dark house', soms ook 'dark progressive house' genoemd, ontstaat uit 'tribal house'. Het kenmerkt zich door de doorgaande four to the floor bass drum op elke tel, ultra lage baslijnen vaak aangevuld met geluiden die vaak in horrorfilms gebruikt worden. Bekende darkhouse dj's zijn onder meer Satoshi Tomii en Pete Lazonby.

'Electrohouse' ontstaat rond 2005 uit 'electroclash', 'tech house' en 'progressive house'. Het kenmerkt zich door de 'four to the floor'- bass drum, analoge synthesizerbassen, agressieve vocalen, soms met een piano-riff en een bpm van rond de 125. Een voorbeeld is het nummer 'Yeah Yeah' van 'Bodyrox'.

Andere vermeldenswaardige house en aan house verwante stijlen zijn 'fidget house' en 'electroclash'.

Het valt op dat de VS niet meer langer de bakermat zijn van de nieuwe housegenres. Met name in Europa ontstaan nieuwe genres waarbij voornamelijk Londen het centrum is.

Voorbeeld 10: *Love in Traffic-Satoshi Tomiie*

Voorbeeld 11: *Yeah Yeah -Bodyrox*

Elektrische dancestijlen in Engeland

Tijdens de eeuwwisseling zijn de Britse dancestijlen volop in ontwikkeling. Onder de paraplu van 'UK Garage' ontwikkelen zich in Londen tal van nieuwe dancestijlen zoals '2-step', 'breakstep', 'speed garage', 'grime', 'electrogrime' en 'rhythm and grime', 'dubstep' en 'bassline'.

Het genre '2-step' ontstaat eind jaren negentig en dankt de naam vanwege de bass drum op de 1ste en 3de tel. Alle UK Garage verwante stijlen die geen four to the floor beat hebben vallen er onder. Andere kenmerken zijn onder andere het gebruik van 'shuffle ritmes', onregelmatige snaredrum accenten, geavanceerde baslijnen bij een tempo van 130 bpm. De eerste 2-step ontstaat wanneer DJ's Amerikaanse house en garage draaien en de tempo's opschroeven. Ze gebruiken hiervoor instrumentale dub versies omdat de vocalen op het hogere tempo gek klinken. Rond 2000 bereikt 2-

step haar commerciële hoogtepunt met een act als 'Artful Dodger' die veel R&B-elementen in zijn producties gebruikt. Vanaf dat moment verliest 2-step aan populariteit om plaats te maken voor producties die de R&B juist weer weren. Voorbeelden hiervan zijn onder andere: 'Horsepower' en 'Zed Bias'.

Voorbeeld 12: Rewind-Artful Dodger

Voorbeeld 13: Gordon Sound-Horsepower Productions

'Dubstep' ontstaat rond 2000 en kent vele overeenkomsten met 2-step. Dubstep is sneller met zijn 140 bpm, heeft vaak één snaredrum beat per maat en in de latere jaren is in dubstep vaak sprake van een half-time beat. De eerste dubstep is vaak een meer sinistere en experimentele dub-remix van 2-step, die vaak als B-kant op een 2-step-release staat. De term dubstep komt in zwang rond 2002. Tot 2005 leidt dubstep een underground bestaan. Daarna komt het in de picture bij magazines, ontstaan er internetforums en gaat de BBC radio 1 het draaien. Voorbeelden van dubstep zijn onder andere 'skream' (in diens 'Rutten' is de 'half-time' beat goed te horen) en 'Kode9'. De instrumentale dubstep wordt ook als basis voor rappers gebruikt. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen 'Snoop Dogg' en 'Chase and Status' in 2009.

Voorbeeld 14: Skream-Rutten

Voorbeeld 15: Snoop Dogg Millionaire-Snoop Dogg

Grime ontstaat specifiek in Oost-Londen aan het begin van het nieuwe millennium uit '2-step', 'dancehall' en 'rap'. Kenmerkend zijn de futuristische elektronische geluiden en ultra lage baslijnen. Grime start in de underground van piratenzenders en de kleine podia voordat het evolueert tot mainstreampop. Tijdens de undergroundperiode wordt grime ook aangeduid als 'sublow' en 'eski'. Artiesten van het eerste uur zijn onder andere 'Wiley' en 'Musical Bob'. Met het album 'Boy in da Corner' van 'Dizzee Rascal' komt grime onder de aandacht van een groter publiek.

Ondanks het commerciële succes blijft grime ook in de underground actief met een groot DIY-gehalte waardoor het genre zichzelf blijft vernieuwen. Grime komt nogal eens negatief in het nieuws vanwege de teksten die overeenkomsten vertonen met gangsta-rap.

Grime breekt internationaal door met artiesten als 'Lethal Bizzle' en 'Lady Sovereign'. De laatste breekt ook in de VS door en tracks van haar worden voor Nintendo en Xbox gebruikt. Uit grime ontstaan rond 2005 de substijlen 'electro-grime', 'grindie' en 'rhythm and grime'.

Voorbeeld 16: Pulse X-Musical Mob

Voorbeeld 17: I Luv U-Dizze Rascal

Voorbeeld 18: Love me or Hate me-Lady Sovereign

'Bassline' ontstaat rond 2002 in de industriestad Sheffield in de nachtclub Niche. Zoals de naam bassline al aangeeft ligt de nadruk in het genre op de bas met een four to the floor beat. Bassline is vaak instrumentaal, alhoewel samples en vocalen uit R&B gebruikt worden. Het tempo ligt net als bij 'dubstep' en 'grime' rond de 140 bpm.

Bassline komt aanvankelijk landelijk negatief in het nieuws als nachtclub Niche vanwege de vele schiet- en steekpartijen met veel machtsvertoon door de politie wordt gesloten. Bassline wordt mainstream als 'T2's' single 'Heartbroken' de 2de plaats van de Engelse top 40 haalt.

Voorbeeld 19: Heartbroken-T2 feat. Jodie Aysha

In de bovenstaande dancestijlen herkennen we steeds dezelfde mechanismen. Begonnen als undergroundgenre, vaak instrumentaal, wordt door het toevoegen van zang en raps de weg naar mainstream gevonden. Een zelfde mechanisme is te zien bij hiphop, waarbij door introductie van R & B-invloeden de hiphop subgenres meer en meer in de moederschoot van de commerciële mainstreampop worden opgenomen.

Hiphop

Ook in de nieuwe eeuw blijft hiphop één van de belangrijke poten van de commerciële pop. Artiesten als 'Eminem' en 'Nelly' verkopen miljoenen exemplaren van hun albums.

Daarnaast ontwikkelen zich ook nieuwe hiphop subgenres.

'Crunk' ontstaat al in de jaren 90 uit een samengaan van hiphop, house en techno maar breekt pas rond het jaar 2002 door. In crunk worden de beats gecreëerd door de Roland TR 808 drummachines met daaraan gekoppelde repeterende synthesizer- en baspatronen. Het tempo is langzamer dan rap. Crunk focust zich meer op de beats dan op de tekst, die overigens vaak geschreeuwd wordt. Eén van de crunkpioniers is 'Lil Jon'.

'Crunk & B' is een subgenre dat ontstaat als crunk steeds meer door R & B wordt beïnvloed. Voorbeeld zijn onder andere 'Usher' en 'Ciara'. Crunk (& B) ontwikkelt zich tot één van de grote mainstreamgenres in de tweede helft van het decennium en genereert een serie nieuwe subgenres zoals 'crunkcore', 'crunkczar', 'eurocrunk' en 'aquacrunk'.

Voorbeeld 20: Get Low-Lil Jon

Voorbeeld 21: Goodies-Ciara feat, Usher

'Snap music' is een andere substyle van crunk en ontstaat rond 2004. Getypeerd en bekritiseerd als "versimpelde crunk met een elementaire beat en primitieve melodieën". Het toegevoegde knippen met de vingers (snappen in het Engels) is

de naamgever van het genre. Voorbeelden zijn onder andere 'D4L' en 'Chris Brown'. Bijna overbodig om te vermelden dat er ook een 'snap & B' subgenre ontstaat.

Voorbeeld 22: Laffy Taffy-D4L

'Hyphy' ontstaat ook rond 2005 uit 'West Coast hiphop' en 'crunk'. Hyphy is de 'slang' voor hyperactief. Hyphy is sneller dan crunk en de term 'get hyphy' staat voor een lifestyle in de Bay-Area rond San Francisco waarbij op een 'hyper' manier gedanst en 'gek' gedaan wordt. Dit op een manier die haaks staat op verplichte figuren die bij hiphop stijlen zoals crunk horen. Een voorbeeld van een hyphy rapper is 'E-40'.

Voorbeeld 23: Tell me when to Go-E-40

R&B en Nu-Soul

Behalve dat R&B invloeden zich doen gelden in de subgenres van hiphop blijft R&B ook als zelfstandig genre populair en commercieel zeer succesvol. Soms is het moeilijk om de scheidingslijn tussen de genres als 'crunk' en 'R&B' goed te trekken. Is 'crunk & B' een subgenre van crunk of van R&B? Het is onmogelijk deze vraag goed te beantwoorden, maar het is zeker dat de ruimte tussen de commerciële hiphop en R&B door de platenindustrie volledig opgevuld en geëxploiteerd wordt om er iedere dollar uit te persen.

Artiesten als 'Beyoncé', 'Jill Scott', 'Jennifer Lopez', 'Alicia Keys', 'Ashantie' en 'Rihanna' staan garant voor miljoenen verkopen van CD's en downloads, terwijl hun concerten met hun merchandising minstens zo succesvol zijn.

Nu-Soul blijft behalve hofleverancier voor commerciële R&B artiesten ook in de underground actief. Wereldwijd brengen lokale radiostations, piraten en podcasts producties bij een klein publiek onder de aandacht waarbij het idealistische karakter van het genre behouden blijft.

In Engeland is sprake van een nieuwe, jonge generatie blanke zangeressen die zich heroriënteert op soul en zo het jaren zestig fenomeen van de 'blue-eyed soul' nieuw leven inblaast. Zangeressen als 'Natasha Beddingfield', 'Joss Stone', 'Amy Winehouse' en 'Duffy' scoren hit na hit in Europa en de VS.

Voorbeeld 24: Fallin'-Alicia Keys

Voorbeeld 25: Rehab-Amy Winehouse

Naast het feit dat jongere artiesten zich oriënteren op de oudere stijlen is er ook sprake van nieuwe belangstelling voor de vroegere artiest. Bands uit het verleden worden heropgericht en artiesten die gestopt waren met optreden of ergens in de vergetelheid hun oude hits afdraaien staan plotseling weer in de schijnwerpers. Niet zozeer om de jonge, maar juist om de oude fan weer te bekoren.

Rollator pop

Vanaf 1955 tot 2009 zijn er vele generaties jongeren geweest. Een groot deel van die jongeren uit zich in de jeugdcultuur van die tijd. Na bereiken van de volwassen leeftijd blijft de tijd van het 'jong zijn' als een dierbare herinnering in het geheugen achter. Een tijd waarin de liefde wordt ontdekt, waarin men zichzelf een identiteit aanmeet door bepaalde kleding te dragen, een tijd waarin wordt verkend wat alcohol en eventueel drugs doen en een tijd waarin men tegen de heilig huisjes van de oudere generatie aanschopt en hoopt nooit te worden zoals zij.

Als het stof van een turbulente jeugd is neergedwarreld en men als volwassene de dagelijkse last van de vaste baan, de wekelijkse last van het autowassen en de maandelijkse last van de hypotheek voelt, dan is 'jeugd' datgene wat als een idyllische tijd wordt gekoesterd. Bij veel 'ex-jongeren' uit zich dit door de muziek van die tijd te blijven beluisteren. Dit is vaak ook de enige uitingsvorm die haalbaar is. Het is immers niet zo praktisch om als punker uitgedost op een sollicitatiegesprek te komen of jezelf en je gezin op een Puch-brommer te verplaatsen, laat staan om met een joint op zondagmiddag bij schoonmoeder op de bank neer te ploffen. Daarom worden de oude platen met enige regelmaat afgestoft en weer op de draaitafel gelegd. De markt speelt hierop in door verzamelalbums uit te brengen. Er verschijnen van alle decennia series waarop alle grote hits staan en dancings organiseren thema-avonden op dit gebied.

De popmuzikant van weleer slaat het met veel plezier gade. Sommigen hebben op een vitale wijze hun repertoire uitgebreid. Ze hebben daarbij nieuwe ontwikkelingen en trends in hun muziek geïntegreerd. Anderen teren op het succes van vroeger en spelen jaar in jaar uit dezelfde hits.

Rond de eeuwwisseling doet zich het fenomeen voor dat veel bands uit een ver popverleden na lange tijd weer gaan optreden. De overleden uit hun midden worden vervangen door zorgvuldig geselecteerde 'look-a-likes'. Het leidt meestal tot grote successen. De fans blijken de helden van vroeger niet vergeten te zijn en komen massaal naar de muziekhallen en stadions.

De 15-jarige punker uit 1977 is in 2010 48 jaar en kan uit volle borst God Save the Queen meezingen, samen met de inmiddels 52 jarige Johnny Rotten tijdens de reünie van de Sex Pistols. De tekst 'No Future' zal inmiddels minder actueel zijn, maar wat geeft het. Ook Chuck Berry staat nog steeds op het podium. Hij is in 2010 84 jaar geworden en alhoewel 'Sweet Little Sixteen' lang geleden is klinkt het nog prima. Wellicht dat zijn dansje de 'duckwalk' wat strammer zal gaan, maar aangezien de 15-jarige fan uit 1956 nu 69 is en zittend op de rollator het concert bijwoont, zal hem dat ongetwijfeld vergeven worden.

Voorbeeld 26: Sweet Little Sixteen-Chuck Berry

Pop als klassieke muziek

Muziek wordt vaak per nummer gedownload. Gebruikers kunnen nummers in een eigen afspeellijst plaatsen. De oorspronkelijke context van het album gaat daarbij verloren. Door het downloaden is ook de traditionele verpakking verdwenen. Verpakking in de zin van een platenhoes met afbeeldingen en songteksten of een CD-boekje. De ervaring om een plaat te draaien met het platenalbum op je schoot op de bank, de teksten meelezend, is daarmee verdwenen of heeft plaatsgemaakt voor het kijken naar een clip op MTV of YouTube.

Zoals zo vaak in de popmuziek heeft iedere tijd ook weer zijn herinterpretatie van vroegere nummers. Zo speelt Paul McCartney materiaal van late Beatle-albums. Materiaal dat nooit bedoeld was om live te spelen. In de jaren 60 zijn de arrangementen daar te complex voor. Door ontwikkeling van nieuw instrumentarium zoals samplers en het gebruik van computers kan het symfonieorkest met zijn bizarre montages nu wel op het podium gespeeld worden. Vanaf 2000 is er een aantal artiesten die een album live op het podium brengt. Brian Wilson van 'The Beach Boys' speelt eerst 'Pet Sounds' en daarna het nooit uitgebrachte 'Smile' project.

Andere artiesten spelen integraal albums die op het moment van uitbrengen niet begrepen werden. Een voorbeeld is 'Berlin' van Lou Reed. Tijdens de release in 1974 wordt de plaat weggehoond, terwijl Lou Reed er in 2008 triomfen mee viert. De optredens met orkest en koor worden vastgelegd in de film 'Berlin: Live At St. Anns Warehouse'.

Ook al leven de popartiesten niet meer, dat wil nog niet zeggen dat hun werk niet meer live te horen is. Een bekend voorbeeld is Elvis Presley. Tijdens zijn leven zijn er al talloze 'look a like's' en het aantal na zijn dood in 1977 neemt alleen maar toe. Sommige zijn daarbij in staat het repertoire van 'The King' perfect te vertolken. Zo zijn er van alle bekende rockbands uit het verleden tribute bands ontstaan die het repertoire van hun helden noot voor noot kunnen naspelen. Er zijn internetsites waarop de complete partijen van nummers staan inclusief de instellingen van de versterkers. Sommige bands spelen de nummers natuurgetrouw na, terwijl anderen er soms een eigen draai aan geven. Er bestaan bijvoorbeeld diverse bands die het Beatles repertoire spelen. Alleen doen sommige dit in hun moedertaal. Een voorbeeld is de Nederlandse 'Mal Evans Memorial Band'. Het nummer 'Daytripper' wordt bij hen 'dagtripjes'. Een ander voorbeeld is de rockopera Tommy van 'The Who'. Oorspronkelijk uitgebracht in 1969 wordt deze in 2008 door de Nederlandse band 'Di-Rect' integraal als musical op de planken gebracht. Het repertoire van ABBA krijgt een tweede leven door liedjes van de band in een musicalvorm te gieten. Door het enorme succes wordt er vervolgens nog een film van uitgebracht.

Bovenstaande voorbeelden geven aan dat pop als spontane uiting van de tijdgeest voor een deel is geëvolueerd tot klassieke pop. Van wegwerpartikel is het een repertoirestuk geworden dat los van de oorspronkelijke artiest is komen te staan. Net zoals bij de vijfde symfonie van Beethoven kan het uitgevoerd worden door iedere artiest op elke moment en op elke plaats. Ook na het overlijden van de oorspronkelijke artiest zal de popsong verder leven. Een nummer als 'Both Sides Now' van 'Joni Mitchell' levert op de iTunes store 137 uitvoeringen op en is daardoor van hippieliedje uit 1969 een vast repertoirestuk geworden dat door meer dan honderd artiesten vertolkt wordt.

Voorbeeld 27: Surfs Up-Brian Wilson

Voorbeeld 28: Berlin Live Oh, Jim-Lou Reed

Voorbeeld 29: Dagtripjes-Mal Evans Memorial Band

Voorbeeld 30: Both Sides Now-Hiromi Otha

2000 in Nederland

In het welvarende Nederland ontstaat vlak na het jaar 2000 onvrede onder de bevolking. Steeds meer mensen ergeren zich aan de verloedering in de steden en de uitwassen van de multiculturele samenleving. De spreekwoordelijke Nederlandse tolerantie en gastvrijheid zou geleid hebben tot een onhanteerbare instroom van asiel- en gelukzoekers die zich vervolgens te goed willen doen aan de geneugten van 'onze' Nederlandse maatschappij. Daarnaast is de toegenomen hufterigheid een teken dat Nederland ernstig is vervreemd van zijn normen en waarden.

Deze ongenoegens worden in eerste instantie gekanaliseerd door de leefbaarheidspartijen die in diverse plaatsen worden opgericht en bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2002 veel zetels halen. Pim Fortuyn is de figuur die voor een grote groep mensen de spreekbuis van het grote ongenoegen is. Hij is een flamboyante en decadente verschijning. Openlijk homoseksueel laat hij zich met zijn twee hondjes in een grote Jaguar rondrijden. Goed van de tongriem gesneden weet hij traditionele politici van repliek te dienen. Zijn aanhang groeit snel. Eerst als lijsttrekker van 'Leefbaar Nederland' en daarna met zijn eigen 'Lijst Pim Fortuyn' (LPF). Fortuyn wordt negen dagen voor de Tweede Kamer verkiezingen van 2002 door de milieu-activist 'Volkert van der G.' doodgeschoten. Fortuyn krijgt bij de verkiezingen postuum 26 kamerzetels. Uniek voor een debuterende partij. De LPF gaat naar aanleiding van deze uitslag deelnemen aan het eerste kabinet Balkenende. De grote ego's en het eigenbelang van ministers en kamerleden zorgen ervoor dat het kabinet al na een paar maanden valt en de kamerfractie van de LPF door aanhoudende ruzies versplintert. Bij de daaropvolgende verkiezingen verliest de LPF de meeste zetels om vervolgens helemaal uit de kamer te verdwijnen. Toch blijft de echo van Fortuyn naklinken in de Nederlandse politiek en samenleving. In de volgende kabinetten staat het debat over normen en waarden constant op de agenda, wordt de instroom van asielzoekers ingeperkt en worden de nieuwe Nederlanders zakelijker tegemoet getreden.

Het rechtse politieke geluid komt in de tweede helft van het decennium van Geert Wilders. Hij neemt met zijn 'Partij voor de vrijheid' (PVV) met name de Islam onder vuur en zijn film 'Fitna' trekt internationaal de aandacht. Wilders krijgt het verwijt dat hij bevolkingsgroepen tegen elkaar opzet. Vooralsnog lijkt het erop dat Wilders niet aan populariteit inboet. Zelfs in tijden dat de internationale kredietcrisis ook Nederland treft, blijft het provocerende gedrag van de PVV aandacht en dus stemmen trekken.

De media

In het medialandschap verandert weinig ten opzichte van de jaren negentig. Soms komt er een tv-kanaal bij soms verdwijnt er weer één. Het ambitieuze kanaal 10 van mediatycoon 'John de Mol' maakt de verwachtingen niet waar en na twee jaar neemt RTL het over. De introductie van digitale televisie doet het aantal kanalen nog verder toenemen.

De grote tv-hype is onbetwist 'reality tv'. Mensen worden in een dagelijkse situatie gefilmd en de beelden worden vrijwel meteen uitgezonden. Het wel en wee van onder andere 'Frans Bauer', 'Jan Smit', 'Patty Brard' en 'BZN' komen dagelijks tot de kijker. In andere formats zoals 'Big Brother' en 'De Gouden Kooi' worden mensen bij elkaar in een afgesloten huis gezet en de verschillende karakters zorgen voor gekibbel en/of opbloeiende liefdes. Het is goedkoop dergelijke programma's te maken en de kijkcijfers van vooral de eerste edities zijn hoog.

In het verlengde van reality tv ontstaan programma's waarin gezocht wordt naar nieuwe sterren. Het eerste programma is 'Starmaker'. Een groep jongeren volgt workshops, waarna er steeds kandidaten afvallen. Dit leidt uiteindelijk tot de band 'K-otic' die met het nummer 'Damn (I think I love you)' een hit scoort. Nog een groter succes is 'Idols'. Dit is afgeleid van het Engelse 'PopIdol'. Duizenden jongeren mogen een liedje zingen waarbij de slechtsten zich tegenover heel tv-kijkend Nederland belachelijk maken mede door het vernietigende oordeel van de jury. In de periode van een aantal maanden blijft er na een afvalrace een winnaar over. Het enorme succes van Idols zorgt ervoor dat de programmaformule in vergelijkbare vorm op de andere Nederlandse kanalen te zien is. Naast Idols ontstaat 'X-factor' en gaan omroepen op zoek naar musicalsterren in 'Evita' en 'Joseph'. In 'So You Wanna Be a Popstar' laten bekende Nederlanders hun muzikale talenten horen en zien. In 'Sterren dansen op het ijs' mag het publiek zich vergapen aan het gestuntel van sterren die over het algemeen op hun retour zijn en daarom tijd hebben op het ijs een pirouette onder de knie te krijgen.

De bovenstaande reality programma's zijn voornamelijk bedoeld om het tv-publiek te vermaken. Soms ten koste van de simpele zielen die er aan meedoen, soms om het gezwollen ego van een BN-er te strelen. Toch leveren talentenjachten, dat Idols feitelijk is, soms ook nieuwe popartiesten op zoals 'Hind' en 'Boris'. Zij vormen een welkome nieuwe bijdrage aan de Nederlandse popcultuur.

Voorbeeld 31: (Damn) I Think I Love You-K-otic

Voorbeeld 32: Summer All Over Again-Hind

De muziek vanaf 2000

Sinds 2000 gaat het bergafwaarts met de CD verkoop. In zes jaar ziet de Nederlandse muziekindustrie de omzet halveren. Het aantal betaalde downloads stijgt enigszins, maar dit kan de dalende omzet van CD's niet compenseren. De dalende verkoop van CD's doet platenmaatschappijen besluiten minder bands een contract aan te bieden. 'Warner' sluit in 2004 zelfs de Nederlandse afdeling waardoor 'Krezip' en 'Ilse de Lange' zonder platencontract komen te zitten. Zij zijn commercieel succesvol genoeg om bij een andere maatschappij een contract te krijgen, maar de meeste bands die actief zijn buiten het commerciële circuit zijn voor de platenmaatschappijen niet meer aantrekkelijk en hun rest niets anders dan terug te keren naar het DIY-principe en CD's in eigen beheer of bij kleine onafhankelijke labels uit te brengen.

Het aantal bezoekers aan popfestivals en dance-evenementen stijgt daarentegen fors. Ook wordt er op allerlei niveaus nog steeds volop muziek gemaakt. Dit geeft aan dat de Nederlandse popcultuur ondanks dalende CD verkopen nog springlevend is. Net als in het buitenland komen in Nederland bands uit het verleden weer bij elkaar. 'Doe Maar' bijt in 2000 het spits af met 16 optredens in Ahoy die door 175.000 mensen bezocht worden. Andere reüniebands zijn onder anderen 'Kayak', 'Focus' en de 'Dolly Dots'.

Metal en Punk

Metal blijft in Nederland een rol spelen. De band 'Within Temptation' kent als symfonische metal band een groot succes sinds het uitkomen van hun single 'Ice Queen'. Een andere succesvolle band is 'After Forever' die hun muziek als 'Gothic Metal' omschrijft. Zo richt gitarist Mark Jansen van After Forever in 2002 de band 'Epica' op die in hetzelfde genre aan de weg timmert. Bijzonder is hun productie 'Cry for the Moon' waarbij een koor en een strijkorkest meespelen en samen met Jansen's 'grunt' de perfecte 'Beauty and the Beast' vormen.

Op het nu-metal vlak is de band 'Dreadlock Pussy' actief. Zij brengt tot haar opheffing in 2005 een vijftal albums uit. Hits scoort de band niet, maar er wordt wel opgetreden op de grote festivals zoals 'Pinkpop' en 'Lowlands'. Als punk/speed/hardrockband doet 'Peter Pan Speedrock' van zich spreken. Met hun albums scoren ze enige bescheiden hits.

Voorbeeld 33: Ice Queen-Within Temptation

Voorbeeld 34: Cry For The Moon-Epica
Voorbeeld 34: T-Minus-Dreadlock Pussy
Voorbeeld 35: Live op Pinkpop-Peter Pan Speedrock

Rock en mainstreampop

'Anouk' is sinds eind jaren negentig een vast gegeven op de Nederlandse podia en hitlijsten. Nieuwe albums verschijnen om de twee à drie jaar en zijn zonder uitzondering succesvol. Vergelijkbaar succes is er voor 'Ilse de Lange', die aanvankelijk met countryrock naam maakt, maar later albums maakt die onder de noemer mainstreampop vallen. Beide artiesten hebben tevergeefs getracht ook in de VS een voet aan de grond te krijgen. Andere succesvolle bands en artiesten in het mainstreampopgenre zijn onder andere 'Krezip', 'Kane' en 'Di-Rect'.

Voorbeeld 36: Lost-Anouk

Voorbeeld 37: Sweet Goodbyes-Krezip

Hiphop

In 2000 scoort de 'Osdorp Posse' zijn eerste hit met 'Orgineel Amsterdam'. Acht jaar nadat de groep in het Nederlands is gaan rappen en daarmee de trend heeft gezet voor rappend Nederland.

Als met de opkomst van de Leefbaarheids partijen en de LPF van Pim Fortuyn de multiculturele maatschappij ter discussie wordt gesteld is rap voor veel minderheden het muzikale middel om ongenoegens daarover te uiten. Als de Amsterdamse wethouder 'Rob Oudkerk' zich op een onbewaakt moment het woord 'Kut Marokkanen' laat ontvallen dient de rapper 'Raymzter' hem van repliek met het rapnummer 'Kut Marokkanen'. Binnen het multi culti rappen dient ook 'Ali B' genoemd te worden. Van Marokkaanse afkomst wordt hij door de autochtone Nederlanders gezien als een 'knuffelmarokkaan'. Als een soort 'Pietje Bell' bouwt hij bruggen tussen de nieuwe en oude Nederlanders. Dit komt tot uitdrukking door naast eigen producties ook met ander artiesten buiten de rapwereld samen te werken. Een voorbeeld is 'Wij houden van Oranje'. Op dit nummer, uitgebracht ten behoeve van het WK voetbal van 2006, is Ali B samen met de inmiddels overleden volkszanger André Hazes te horen. Het nummer dient ter ondersteuning van het Nederlands elftal.

Andere rappers die van zich doen spreken zijn onder andere 'Lange Frans & Baas B' en 'Postman'. Eén van de weinige vrouwelijke rappers is de Surinaamse 'Nina'.

Voorbeeld 38; Orgineel Amsterdam-Osdorp Posse

Voorbeeld 39: Kut Marokkanen-Raymzter

Voorbeeld 40: Wij houden van Oranje-Ali B ft. André Hazes

Voorbeeld 41: Nieuwe Patta's-Nina feat. QF

Dance

De elektronische dance blijft in de vorm van 'trance' vanaf 2000 een succesvol Nederlands exportproduct. 'Tom Holkenborg' alias 'Junkie XL' besluit na 2000 als solo DJ door te gaan. Zijn internationale doorbraak komt als hij een remix maakt van het Elvisnummer 'A Little Less Conversation'. Holkenborg werkt daarna hoofdzakelijk in de VS waar hij remixes maakt voor onder andere 'Britney Spears' en muziek componeert voor films en computergames.

Andere bekende namen zijn onder andere 'Ferry Korsten', 'DJ Tiësto' en 'Armin van Buuren'. Dancefeesten blijven de 'places to be' voor grote groepen jongeren, waarbij de status van de DJ gelijk is aan die van de meest succesvolle popartiesten.

Voorbeeld 42: A Little Less Conversation-Junkie XL

Voorbeeld 43: Unforgivable-Armin van Buuren met Jaren

Samenvatting

Het eerste decennium na 2000 begint stabiel en economisch gaat het de wereld voor de wind. Op 9/11 wordt duidelijk dat radicale moslims deze stabiliteit met aanslagen vrij eenvoudig weten te verstoren met als direct gevolg de oorlog in Afghanistan. In 2003 volgt de Tweede Golfoorlog met Irak, welke dubieuze gronden heeft. Meerdere westerse landen waaronder Nederland worden erbij betrokken. De economie loopt in 2008 wereldwijd vast als gevolg van de kredietcrisis.

In de jaren na 2000 wordt internet gemeengoed en dat doet het dagelijkse leven voorgoed veranderen. Internet leidt tot een ware revolutie van de muziek(consumptie). Voor 2000 koopt de luisteraar een plaat of een CD. Jongeren moeten hiervoor sparen en met de aanschaf komt een blijvend muziekbezit in huis. In het eerste decennium van de 21ste eeuw is vrijwel alle popmuziek die ooit gemaakt is slechts enkele muisklikken van de gebruiker verwijderd. De wereld slaat massaal aan het downloaden. Deels legaal, maar voor het overgrote deel illegaal. Muziek is daarmee deels verworden tot een wegwerpproduct. Staan de eerste tien seconden van het liedje de luisteraar niet aan dan verdwijnt het in de prullenmand. Liedjes komen daarmee los te staan van de albumcontext en de gebruiker stelt zelf zijn afspeellijsten samen die op de mp3-speler worden gezet.

Om clips te bekijken staat YouTube tot onze beschikking. Doordat YouTube laagdrempelig is kan iedere artiest, van vals zingende of spelende beginner tot perfect musicerende professional zich aan de wereld presenteren.

Door het vele illegale downloaden en de daaruit voortvloeiende dalende inkomsten van de platenmaatschappijen zijn er voor beginnende artiesten en bands steeds minder mogelijkheden een platencontract te verwerven. YouTube is één van de media om het DIY te faciliteren. Naast een welkom platform ook een noodzaak.

De afgelopen tien jaar zijn geen nieuwe belangrijke genres ontstaan. Wel is er sprake van stijlvernieuwing en zijn genres uitgebreid met subgenres. Zestig jaar popgeschiedenis heeft gezorgd voor een pakhuis vol met een grote diversiteit aan genres en honderden subgenres. Bands en artiesten kiezen het genre of de genres waarin zij zich op een passende en authentieke wijze kunnen uiten. Deze eclectistische werkwijze wordt voor de meeste bands de standaard werkwijze.

Het afgelopen decennium vond de werkelijke revolutie niet zozeer op muzikaal terrein plaats, maar op dat van de media.